

TE-toimiston tuki työllistymiseen

Vamma tai sairaus voi alentaa työ- ja toimintakykyä, mutta se ei tarkoita työkyvyttömyyttä. Mahdollisuuksia työmarkkinoilla parantavat oikein valittu työ, kuntoutus, työtehtävien ja -ympäristön räätälöinti sekä riittävästä osaamisesta huolehtiminen. Ota rohkeasti puheeksi myös työ- ja toimintakykyysi liittyvät asiat Te-virkailijasi kanssa. Näin hän osaa parhaiten miettiä kanssasi sopivia palveluita työllistymisesi tueksi.

- **TE-toimiston tai kuntakokeilun asiantuntijalla** on vastuu ohjata työnhakija hänen työ- ja toimintakyvyltensä sopiviin palveluihin. **Työkykykoordinaattorit**, jotka työskentelevät alueellisesti TE-toimistoissa tukevat työnhakijoita sekä työnantajia työkykyyn ja työllistymiseen liittyvissä asioissa, kun henkilön työkyvyssä on tapahtunut muutoksia. Koordinaattori etsii tilanteeseen sopivia palveluita ja ratkaisuja, jotta työllistyminen ja työelämässä pysyminen olisi työnhakijalle helpompaa. Työkykykoordinaattorit voivat auttaa esimerkiksi silloin, kun henkilö on osatyökykyinen ja/ tai hänen työkyvystään on tapahtunut muutoksia. Lisäksi ohjausta voi saada mm. kuntoutuksiin liittyvissä asioissa. Työkykykoordinaattori on siis tukenasi kaikissa vaiheissa, jotka liittyvät työllistymiseen tai työelämässä pysymiseen.
- **Työhönvalmennus** on TE-toimistojen palveluntuottajien tuottamaa alueellista palvelua. Työhönvalmennuspalvelusta on hyötyä silloin, kun työnhakijan palvelutarve edellyttää henkilökohtaista apua ja neuvontaa työnhakuun tai osaamisen kehittämiseen liittyen. Työhönvalmentajan ohjauksella voi oppia sanoittamaan omaa osaamistaan ja vahvuuksiaan työmarkkinoille. Työhönvalmennus räätälöidään aina yksilöllisten tarpeiden mukaisesti. Voit saada henkilökohtaista työhönvalmennusta enintään 50 tuntia vuodessa. Palvelu on asiakkaalle maksutonta. Työhönvalmennukseen voi osallistua, kun on työnhakijana ja sopinut osallistumisesta TE-toimiston tai kuntakokeilun asiantuntijan kanssa.
- **Työkokeilu** tarjoaa tukea, mikäli työnhakijalla on tarve ammatinvalinta- ja uravaihtoehtojen selvittämiseen tai tarvitsee lisätietoa itseään kiinnostavasta alasta. Lisäksi työkokeilulla voidaan tukea paluuta työelämään pitkän poissaolon jälkeen. Työkokeilu ei ole työsuhde, eikä siitä aiheudu työnantajalle kustannuksia. Työkokeilun aikana työkokeilija on oikeutettu saamaan työttömyysetuutta sekä mahdollista kulukorvausta. Työkokeilun päivittäinen ja viikoittainen työaika voi vaihdella henkilön tilanteen mukaan. Työkokeilua voidaan järjestää 1–5 päivänä viikossa ja 4–8 tuntia päivässä. Työkokeilua voidaan toteuttaa myös vuoro- tai viikonlopputyöajan mukaisesti. Työkokeilu voi kestää enintään 12 kk – kuitenkin samalla työnantajalla enintään 6. kk. Poikkeuksena ovat kuntatyöntajat, jossa työkokeilussa voi olla yhteensä 12 kk, mikäli työtehtävät vaihtuvat työkokeilusuhteen puolivälissä. **Työkokeilun aloittamisesta sovitaan AINA TE-toimiston kanssa. Työkokeilusopimus on laadittava työnantajan kanssa ja toimitettava TE-toimistoon ENNEN työkokeilun aloittamista.**
- **Palkkatuki** on taloudellinen tuki, jota TE-palvelut voivat myöntää työnantajalle työttömän työnhakijan palkkauskustannuksiin ja korvauksena työnhakijalle käytetystä ajasta. Palkkatuki edistää esimerkiksi työttömän työnhakijan ammatillista osaamista ja mahdollisuuksia työllistyä avoimille työmarkkinoille. Lisäksi voidaan 60 vuotta täyttäneille pitkäaikaistyöttömille tarjota palkkatukea työllistymisen tueksi. Palkkatuki on **työttömyyden keston perusteella** 50 % palkkakustannuksista, kestoaltaan 5-10kk. Yhdistykset, säätiöt ja rekisteröidyt uskonnolliset yhdyskunnat, jotka eivät harjoita elinkeinotoimintaa, voivat saada 100 % palkkatukea aina 65 %:n työaikaan saakka palkatessaan pitkäaikaistyöttömän.

- **Palkkatukea** voidaan myöntää työnantajalle myös silloin, mikäli henkilöllä on tehtävissä selviytymiseen vaikuttava vamma tai sairaus, joka alentaa hänen tuottavuuttansa tarjotussa työssä (edellyttää lääkärin kannanottoa työkyvystä). Silloin palkkatukiprosentti on 70 %. **Terveystilan perusteella** palkkatuki myönnetään ensimmäiselle jaksolle 10 kk, johon voi hakea jatkoa jopa 24kk työkyvyn niin edellyttäessä (asiakas toimittaa uuden lääkärintodistuksen ja tilanne arvioidaan uudelleen ennen ensimmäisen palkkatukijakson päättymistä). Palkkatuesta aina sovitaan TE-toimiston tai kuntakokeilun asiantuntijan kanssa ja se tulee olla mainittuna työnhakijan työllistymissuunnitelmassa. Työnhakuvaiheessa kannattaa mainita omasta palkkatukimahdollisuudesta työnantajalle. Palkkatukea voi saada myös **oppisopimuskoulutukseen**, jolloin tukea voidaan myöntää koko oppisopimuksen ajaksi 50% palkkakustannuksista. Kotitalouksia lukuun ottamatta tuki on veronalaista tuloa työnantajalle.

Vaikka palkkatuki myönnetään ja maksetaan työnantajalle, tuen myöntäminen lähtee aina työttömän työnhakijan palvelutarpeesta. Tuella kompensoidaan työntekijän alentunutta tuottavuutta. Tuki on myös korvausta siitä, että työnantaja käyttää tavanomaista enemmän aikaa työntekijän ohjaamiseen.

- **Työolosuhteiden järjestelytuki.** Työolosuhteita voidaan järjestellä vastaamaan työnhakijan/työntekijän nykyiselle työkyvylle sopivaksi. Työnantajan tulee mukauttaa kohtuullisesti työtä ja työolosuhteita, mikäli se edistää vammasta tai sairaudesta huolimatta työntekijän työssä pärjäämistä. Työnantajalle voidaan myöntää tukea työolosuhteiden järjestelyyn. Työolosuhteiden järjestelytuen myöntämisperusteista voit keskustella TE-toimiston virkailijan tai työkykykoordinaattorin kanssa. Asia kannattaa ottaa puheeksi myös terveydenhuollossa tai työterveyshuollossa, mikäli työnhakijalle on tarve mukauttaa työolosuhteita työkyvyn tukemiseksi. Järjestelytukimahdollisuutta kannattaa markkinoida työnantajalle, eikä sitä saadaksesen tarvitse olla ilmoittautunut työnhakijaksi.

Mikäli sairaus tai vamma vaikuttaa työstä suoriutumiseen, voidaan työpaikalla tehdä työn mukautuksia. Mukautuksilla tarkoitetaan työnkuvaa tai työympäristöä koskevia muutoksia, joilla tuetaan paremmin työntekijän nykyistä osaamista ja työkykyä. Järjestelytuen enimmäismäärä työpaikan apuvälinehankintoihin ja olosuhteiden muutostoihin on 4000 € henkilöä kohden. Toisen työntekijän antamaa apua henkilön työtehtävissä selviytymisen parantamiseen, voidaan korvata enintään 20 h/kuukausi ja 20 €/h. Kuitenkin kokonaiskorvauksen määrä on max. 400 € kuukaudessa 18 kk:n ajan.

- **Todistus suurtyönantajalle osatyökykyisyydestä työnhakijalle.** Suurtyönantajia ovat työeläkeyhtiössä vakuutetut työnantajat, joiden palkkakustannukset ovat vuodessa yli 2 miljoonaa euroa. Työnhakija voi pyytää TE-toimistosta tai kuntakokeilusta kyseisen todistuksen, mikäli työnhakija on merkitty TE-palveluiden asiakasrekisteriin osatyökykyisenä työnhakijana. Käytännössä todistuksen voi saada, kun esittää TE-toimistolle lääkärinlausunnon tai -todistuksen sairaudesta / vammasta, joka vaikuttaa mahdollisuuksiin saada kokoaikatyötä.

Todistuksen tarkoituksena on helpottaa osatyökykyisen työnhakijan työllistymistä suurtyönantajille. Mikäli osatyökykyinen työntekijä tulee työkyvyttömäksi viiden ensimmäisen työssäolovuoden aikana, ei työkyvyttömyyseläke vaikuta suurtyönantajan työeläkemaksuluokkaan. Työnhakijan tulee itse toimittaa todistus työnantajalle. Työnantajan täytyy säilyttää todistus siltä varalta, jos osatyökykyinen tulee työkyvyttömäksi työssä ollessaan ensimmäisen viiden vuoden aikana. Tuolloin työnantajan täytyy toimittaa työntekijältä saatu todistus osatyökykyisyydestä omalle työeläkevakuutusyhtiölleen. Silloin työntekijän työkyvyttömyyseläke ei vaikuta työnantajan työeläkemaksuluokkaan eli työnantajan työeläkemaksuihin. Todistusta suurtyönantajalle hyödyntäneet henkilöt ovat kertoneet sen madaltaneen työnantajien rekrytointikynnystä palkata osatyökykyinen, kun sen myötä työnantajan ei tarvitse miettiä mahdollisen työkyvyttömyyseläköitymisen taloudellisia vaikutuksia.

- **Työllistymistä edistävä monialainen yhteispalvelu (TYP)** on malli, jossa TE-toimisto, Hyvinvointialue ja Kela etsivät yhteistyössä ratkaisuja asiakkaan tilanteeseen. Palvelussa saa eri viranomaisten tukea yhdestä paikasta. Typin kautta asiakas voi saada samanaikaisesti palvelutarpeen mukaisia palveluita, kuten työvoimapalveluita, sosiaali- ja terveystyöpalveluita ja kuntoutuspalveluita. Palvelun aikana voi käydä läpi eri vaihtoehtoja ammattilaisten avustuksella. TYP:ssä asiakkaan kanssa laaditaan monialainen työllistymissuunnitelma. Asiakkuuden kriteerit ovat seuraavat: monialaisen yhteispalvelun tarve sekä työmarkkinatuen ja maksupäivien kesto ja/tai työttömyyden kesto. TE-toimisto, Hyvinvointialue ja Kela arvioivat monialaisen yhteispalvelun tarpeen, kun työtön työnhakija on saanut työmarkkinatukea työttömyyden perusteella vähintään 300 päivää tai ollut yhdenjaksoisesti työttömänä vähintään 6 kk:ta (alle 25-vuotiaat) tai 12 kk:ta (25 vuotta täyttäneet).
- **Kuntouttava työtoiminta** on tarkoitettu niille henkilöille, jotka eivät työ- ja toimintakykynsä asettamien rajoitusten vuoksi voi osallistua julkisiin työvoimapalveluihin tai työhön. Kyseessä on siis toissijainen palvelu TE-palveluihin nähden. Kuntouttava työtoiminta parantaa asiakkaan elämänhallintaa ja lisää mahdollisuuksia työllistyä avoimille työmarkkinoille. Toiminta on tarkoitettu niille, jotka ovat olleet työttöminä tai työkyvyttöminä pidemmän aikaa. Tämänkaltaista toimintaa voi olla esimerkiksi yhdistyksen tai säätiön järjestämänä työpajana tai pienten seurakuntien toiminta. Myös hyvinvointialueet voivat tuottaa palvelua itse.

Toiminnan tarkoituksena on parantaa asiakkaan mahdollisuuksia päästä työhön tai koulutukseen sekä antaa keinoja elämänhallintaan. Kuntouttavaa työtoimintaa järjestetään 3–24 kuukauden mittaisina jaksoina kerrallaan. Jakson aikana työnhakijan tulee osallistua kuntouttavaan työtoimintaan vähintään yhden ja enintään neljän päivän aikana kalenteriviikossa. Yhden päivän aikana kuntouttavan työtoiminnan tulee kestää vähintään neljä tuntia. Kyseessä ei ole kuitenkaan työsuhde. Kuntouttavan työtoiminnan aikana asiakas on oikeutettu työttömyysetuuteen tai toimeentulotukeen ja matkakorvauksiin. Lisäksi osallistuja saa kulukorvauksen, mikä on 9 e/pv, ja sitä maksetaan enintään 4 päivältä viikossa. Se on verotonta tuloa.

- **Työkanava Oy** on valtion omistama osakeyhtiö, joka työllistää kaikkein vaikeimmassa asemassa olevia osatyökykyisiä työnhakijoita. Työkanava palkkaa työntekijät palvelukseensa työsuhteeseen ajaksi ja myy työntekijöidensä työpanosta yrityksille, järjestöille, julkisyhteisöille ja yksityishenkilöille, jotka tarvitsevat työvoimaa. Jotta voit hakeutua Työkanavan palvelukseen, sinun täytyy ilmoittautua TE-palveluihin työttömäksi työnhakijaksi. TE-toimiston tai kuntakokeilun asiantuntijat arvioivat hakijan soveltuvuutta Työkanavassa työskentelyyn Työkanavalain kriteerien pohjalta. Päätöksen työnhakijan soveltuvuudesta Työkanavaan tekee TE-viranomainen tai kuntakokeilun asiantuntija. Työnhakija ei voi hakeutua itse suoraan Työkanavan palvelukseen.
- **Työttömän terveystarkastus ja muut terveystyöpalvelu.** Työnhakijan kannattaa selvittää terveydentilansa, mikäli sitä ei ole pitkään aikaan tarkastettu tai siinä on mahdollisesti tapahtunut muutoksia. Henkilön ollessa työtön, vastuu työ- ja toimintakyvyn arvioinnin järjestämisestä on TE-toimistolla tai Kuntakokeilulla. Työnhakija saattaa tarvita esim. lääkärinlausunnon, jotta voi osallistua työkyvyn tukemista edistäviin palveluihin. Terveystyötilaa voidaan selvittää kunnan järjestämässä työttömien terveystarkastuksessa, mikäli henkilö on työtön. Terveystarkastukseen saat lähetteen TE-virkailijaltasi. Mikäli henkilö on työssä, silloin selvittävä taho on työterveyshuolto ja opiskelijoiden kohdalla selvityksen tekee opiskelijahuolto.

TE-toimiston koulutuksellinen tuki asiakkailleen

- Pohjanmaan TE-toimisto tarjoaa **psykologin ammatinvalinta- sekä muita uraohjauspalveluita** Vaasan, Kokkolan ja Pietarsaaren toimipaikoissa. Yksittäinen ohjauskeskustelu on noin tunnin mittainen, ja pääset keskustelemaan saman psykologin kanssa yhden tai useamman kerran. Ohjaukseen voidaan keskustelun lisäksi sisällyttää psykologisia testejä, koulutus- tai työkokeiluja ja välitehtäviä. Oma vastuuvirkailija voi varata työnhakijalle kyseisen palvelun tai vaihtoehtoisesti asiakas itse voi jättää asiasta yhteydenottopyynnön oma-asioinnin kautta. Jos et ole työnhakijana, voit hakeutua ammatinvalinnan ohjaukseen laittamalla viesti asiasta kirjaamo.pohjanmaa@te-toimisto.fi.
- **Ura – ja hyvinvointivalmennuksessa** saa tietoa, neuvontaa, ohjausta ja tukea ammatinvalinta- ja uravaihtoehtojen selkiyttämiseen, koulutukseen tai kuntoutukseen hakeutumiseen ja työelämävalmiuksien kehittämiseen. Valmennuksen aikana työnhakijalle laaditaan toteuttamiskelpoisen ura- ja työllistymissuunnitelma. Uravalmennus on asiakkaalle ilmainen. Valmennukseen osallistuessa työnhakija saa työttömyysetuutta ja mahdollisesti 9e. / pv. kulukorvausta osallistumispäiviltä. Valmennus toteutetaan ryhmämuotoisena, jolloin saa tukea ohjaajien lisäksi myös muilta samankaltaisessa tilanteessa olevilta osallistujilta. Ryhmävalmennuksen lisäksi saat valmentajalta halutessasi henkilökohtaista ohjausta joko kasvokkain, puhelimitse tai verkossa. Valmennuksiin voit hakeutua TE-toimiston paikallisten sivujen kautta tai ottamalla yhteyttä TE-toimistoosi.
- **Koulutusneuvonta** on TE-palveluiden valtakunnallinen palvelu, mikä auttaa, kun työnhakija tarvitsee neuvontaa ja **ohjausta koulutus- tai työllistymissuunnitelman tekemisessä sekä toteuttamisessa**. Koulutusneuvoja tukee sopivan koulutuksen etsimisessä huomioiden myös olemassa oleva osaaminen, aikaisemmin hankittu työkokemus sekä aikaisemmat opinnot. Opintoneuvoja vastaa mm. kysymyksiin, jotka liittyvät koulutukseen hakeutumiseen, opintojen sisältöihin, etuuksiin ja alavaihtoehtoihin. Yhteydenottotavat: <https://tyomarkkinatori.fi/info/valtakunnalliset-neuvontapalvelut/henkiloasiakkaan-neuvontapalvelut/koulutusneuvonta>
- **Osaamiskartoitukset** ovat TE-toimiston järjestämiä eri alojen työnhakijoille suunnattuja osaamis- ja ammattitaitokartoituksia, jotka ovat tarkoitettu TE-toimiston työnhakijoille. Osaamis- ja ammattitaitokartoituksessa pyritään arvioimaan työttömien työnhakijoiden osaamista ja tehdään jatkoa varten henkilökohtainen suunnitelma. Alkuun on orientaatiojakso, jolloin laaditaan HOPS sekä kartoitetaan hakijan omat työodotukset ja oppimisvalmiudet sen jälkeen tehdään ammattialakohtaiset osaamiskartoitukset. Kartoituksessa huomioidaan työelämän muutokset sekä sen osaamisen merkitys nykypäivän työelämässä. Kartoitukseen voidaan sisällyttää myös harjoittelujakso työnantajalla. Jaksoon liittyy urasuunnittelua ja ammattitaidon osaamiskartoitus joko oppilaitoksella tai työpaikalla. Lisäksi arvioidaan ammatillisen osaamisen kehittämistarpeet, luodaan jatkosuunnitelma sekä tarjotaan läpi kartoituksen ajan henkilökohtaista ohjausta. Mahdollisuuttasi osallistua osaamis- ja ammattitaitokartoitukseen voi tiedustella TE-toimistostasi.
- **Koulutuskokeilussa** voit tutustua kiinnostaviin oppilaitoksiin, koulutusaloihin ja koulutusten sisältöihin. Mikäli hakija tarvitsee ammatin tai alan valinnassa tukea / haluaa varmistua omista suunnitelmistaan ennen koulutukseen hakeutumista, on koulutuskokeilu sopiva palvelu. Koulutuskokeilun aikana saa tietoa niistä vaatimuksista, joita kyseinen koulutus ja ammatti asettavat. Koulutuskokeilu voi kestää yhteensä 10 päivää ja siitä sovitaan yhdessä TE-toimiston kanssa.
- **Työvoimakoulutuksien** avulla työnhakija voi suorittaa esimerkiksi perus-, ammatti- tai erikoisammattitutkinnon tai tutkinnon osan. Monilla eri ammattialoilla järjestetään lisäksi jatko- tai täydennyskoulutusta. Työvoimakoulutus on TE-palveluiden hankkimaa koulutusta, joka suunnitellaan ja toteutetaan yhteistyössä koulutusta järjestävien oppilaitosten kanssa. Haussa olevat työvoimakoulutukset löydät osoitteesta <https://koulutukset.te-palvelut.fi/kt/>

- **Korttikoulutukset** ovat myös TE-palvelujen tarjoamia koulutuksia. Niistä löytyy lukuisia eri vaihtoehtoja ammattitaidon vahvistamiseen. Korttikoulutuksia ovat mm. anniskelupassi, hygieniapassi, sähkötyöturvallisuuskortti, tulityökortti ja työturvallisuuskortti. Korttikoulutuksen tavoitteena on tuoda joidenkin työtehtävien edellyttämää lisäosaamista ja edistää työturvallisuutta. Korttikoulutus on osallistujille maksutonta ja niihin hakeudutaan joko TE-toimiston oma virkailijan kautta tai hakemalla koulutukseen <https://koulutukset.te-palvelut.fi/kt/>.
  - **Rekry- ja täsmäkoulutukset.** Työvoimakoulutuksen lisäksi voit hakea Rekry-, täsmä- tai muutostyökoulutukseen. Ne toteutetaan TE-palveluiden ja työnantajien yhteistyönä. RekryKoulutus ja yksilöllinen rekrykoulutus ovat työnantajalle hyviä ja joustavia vaihtoehtoja osaavan työvoiman tavoittamiseen. Valitut työnhakijat saavat yrityksen tarpeisiin räätälöidyn koulutuksen, jonka jälkeen yritys toivon mukaan palkkaa uudet osaajat. Täsmäkoulutuksella yrityksen henkilöstöä pystytään kouluttamaan räätälöidysti kehitys- ja muutostilanteessa. Osassa rekrykoulutuksista tarvitaan aiempaa osaamista. Kuitenkin suurimmassa osassa koulutuksista opiskelijat koulutetaan uudelle alalle perusteista lähtien, eikä niissä vaadita aikaisempaa osaamista. Nämä koulutukset sopivat etenkin silloin, jos olet vastavalmistunut tai palaat työelämään pidemmän tauon jälkeen.
  - **Oppisopimus.** Oppisopimuskoulutuksen ajaksi solmitaan työsuhde, joka voi olla joko kokoaikainen tai osa-aikainen. Kokoaikatyöllä tarkoitetaan työtä, jossa työaika on enemmän kuin 80 % alalla sovellettavasta kokoaikaisen työntekijän enimmäistyöajasta. Kokoaikaisessa työsuhteessa olevalla henkilöllä ei ole oikeutta työttömyysetuuteen. Jos aloitat oppisopimuskoulutuksen, jonka ajaksi on solmittu osa-aikainen työsuhde, ole yhteydessä TE-virkailijaasi. Lisätietoja oppisopimuksen vaikutuksesta työttömyysturvaan saat TE-viranomaiselta / kokeilun asiantuntijalta, työttömyyskassasta tai Kelasta. Oppisopimukseen voidaan tietyissä tilanteissa myöntää palkkatukea.
  - **Lyhytkestoinen opiskelu työttömyysetuudella.** Enintään 6 kuukautta kestävä opiskelu työttömyysetuudella voi olla mahdollista silloin, kun olet yli 25-vuotias ja opinnot edistävät työllistymistäsi. Opiskella voi lyhytkestoisesti niin, että työnhakijalle maksetaan samalla työttömyysetuutta. Lyhytkestoisten opintojen aikana sinulla on yhä velvollisuus hakea ja vastaanottaa työtä sekä osallistua työllistymistä edistäviin palveluihin. Opinnot eivät ole hyväksyttävä syy kieltäytyä myöskään tarjotusta työpaikasta. Opintojen perusteella ei makseta korotettua työttömyysturvaa. Lyhytkestoisissa opinnoissa TE-toimisto tai kuntakokeilu ei selvitä, ovatko opinnot pää- vai sivutoimisia. Pää- ja sivutoimisuuden arvioiminen tehdään vain esimerkiksi silloin, kun opinnoilla halutaan kerryttää työssäolovelvoitetta. Opintojen kesto pitää kuitenkin aina selvittää, jotta opinnot voidaan todeta lyhytkestoisiksi. Työnhakijan on täytettävä tietyt ehdot, jotta voit saada työttömyysetuutta opiskeluajalta. Kysy TE-toimistostasi, täytyvätkö ehdot sinun kohdallasi.
- Jos opintojen kokonaiskesto on yli kuusi kuukautta, ne eivät ole lyhytkestoisia. Tällöin täytyy selvittää, onko hakijalla oikeus työttömyysetuudella tuettuihin omaehtoisiin opintoihin tai sivutoimisiin opintoihin.
- **Omaehtoisilla opinnoilla** edistetään ammattitaitoa ja mahdollisuuksia saada työtä tai säilyttää työpaikka. Koulutuspalveluita tuottavat oppilaitokset ja etuuden maksajana toimii Kela tai työttömyyskassa. TE-toimisto ei hanki koulutusta eikä valitse opiskelijoita koulutukseen kuten työvoimakoulutuksessa. Ennen koulutuksen aloittamista TE-toimisto kuitenkin arvioi, parantaako koulutus hakijan ammattitaitoa ja mahdollisuuksia avoimille työmarkkinoille ja täytyvätkö muut edellytykset omaehtoisen opiskelun tukemiselle. Työttömyysetuutta voi saada opiskelun ajalta, jos on ilmoittautunut TE-toimistoon työnhakijaksi ja työnhaku on voimassa sekä on vähintään 25-vuotias. Lisäksi hakijan täytyy olla TE-toimiston arvion mukaan koulutuksen tarpeessa ja katsotaan, että opiskelu parantaa ammattitaitoa ja mahdollisuuksia työllistyä avoimille työmarkkinoille. Työllistymissuunnitelmassa tulee olla etukäteen sovittu opintojen tukemisesta työttömyysetuudella, sekä hakijan on toimitettava TE-toimistoon ENNEN opintojen alkamista perusteluhakemus sekä kouluttajan selvitys opinnoista. Lomakkeet löydät suomi.fi verkkosivustolta.

- **Työllistämistuki 55-vuotta täyttäneille** tarkoituksena on edistää 55 vuotta täyttäneiden työllistymistä parantamalla heidän ammatillista osaamistaan tai yrittäjävalmiuksiaan. Työllistämistuki edellyttää, että työsuhteeseen palkattava työntekijä on täyttänyt 55 vuotta ja ollut työtön vähintään 24 kuukautta työllistämistuen myöntämistä välittömästi edeltäneiden 28 kuukauden aikana. Työllistämistuen määrä on 70 prosenttia palkkakustannuksista. Tuki voidaan myöntää 10 kuukaudeksi.
- **Muutosturvan** tavoitteena on kouluttaa esimerkiksi irtisanomisen kohteeksi joutunut henkilö ja pyritään aktivoimaan hänet nopeasti takaisin työmarkkinoiden käyttöön, jotta mahdollinen työttömyys voidaan välttää / työttömyysaika minimoida. Muutosturva toimii siis irtisanotun työntekijän tukena. Silloin uravalmentaja tukee häntä muutoksen eteenpäinviemisessä ja uuden ratkaisun löytämisessä.
- **Muutosturva 55-vuotta täyttäneille** on tarkoitettu tilanteissa, joissa työntekijä irtisanotaan tuotannollisista ja taloudellisista syistä johtuen, on täyttänyt 55-vuotta, ollut saman työnantajan palveluksessa vähintään 5 vuotta sekä ilmoittautunut työnhakijaksi 60 päivän sisällä irtisanomisesta. Muutosturvan piiriin kuuluvilla on oikeus muutosturvarahaan, koulutukseen ja pidennettyyn työllistymisvapaaseen.
- **Harkinnanvaraista kulukorvausta** voi hakea TE-toimistosta, mikäli työllistymistä edistävästä palvelusta on sovittu työllistymissuunnitelmassa. Edellytyksenä harkinnanvaraisen kulukorvauksen myöntämiselle on se, että asiakkaalle aiheutuu palveluun osallistumisesta välttämättömiä kustannuksia (esimerkiksi matka- tai ruokailukustannuksia läsnäoloa edellyttävään palveluun osallistumisesta). Harkinnanvaraisen kulukorvauksen kautta voi saada korvausta mm. Työ- tai koulutuskokeilun, uravalmennuksen tai työvoimakoulutuksen ajalta, silloinkin kun asiakas on kuntoutustuella, sairauslomalla tai työkyvyttömyyseläkkeellä.
- **Työn hakemisesta aiheutuvien matka- ja yöpymiskustannusten korvaukset.** Työhaastattelun matka- ja yöpymiskustannusten korvaaminen edellyttää, että olet työtön ja työnhakijana TE-toimistossa. Voit hakea työhaastattelusta aiheutuvien kustannusten korvausta, mikäli käyt työhaastattelussa Suomessa tai EU-maassa. Työ, mitä haet, tulee kestää vähintään kaksi viikkoa ja työaika on keskimäärin min. 18 tuntia viikossa. Mikäli yövyt haastattelupaikkakunnalla, sen tulee olla välttämättömät liikenneyhteyksien vuoksi. Lisäksi korvauksen maksaminen tulee olla työllistymisesi kannalta tarkoituksenmukaista. Tuki haetaan TE-toimistosta, lomake löytyy suomi.fi verkkopalvelusta.
- **Liikkuvuusavustus** korvaa työmatka- ja muuttokuluja työttömänä ollessa, jos vastaanotat kokoaikatyön, jonka edestakainen työmatka on yli kolme tuntia tai osa-aikatyön, jonka edestakainen työmatka on yli kaksi tuntia. Liikkuvuusavustuksen määrä on peruspäivärahan suuruinen ja sitä maksetaan enintään viideltä päivältä viikossa. Osa-aikatyöhön liikkuvuusavustusta maksetaan tehdyiltä työpäiviltä. Liikkuvuusavustus maksetaan korkeampana, jos sinulla on lapsia tai jos työpaikkasi sijaitsee yli 200 kilometrin etäisyydellä aiemmasta asuinpaikastasi. Liikkuvuusavustusta haetaan KELASTA tai työttömyyskassasta. Lisätietoa oikeudesta liikkuvuusavustukseen ja hakemisesta KELAn ja Työttömyyskassasi verkkosivuilta.

- **TE-live** on uudenlainen viestintäkanava. TE-live tarjoaa lähetyksiä, joissa informoidaan muun muassa avoimista työpaikoista ja osaamisen kehittämisen mahdollisuuksista. TE-livessä kuulet ja näet työnantajan haastattelussa tietoa haettavista työstä sekä työpaikasta yleensäkin enemmän ja voit itse osallistua kysymyksilläsi chat palvelun kautta. Näet TE-livelähetysten aikataulut Te-liven verkkosivuilta (te-live.fi) sekä TE-live tallenteet voit katsoa jälkikäteen samaiselta sivulta.
- **Nuorten Ohjaamo.** Mikäli nuori ei tiedä mistä aloittaa, aloittaa voi Ohjaamosta! Ohjaamo on suunnattu alle 30-vuotiaille nuorille ja tarjoaa maksutonta apua, tukea ja neuvontaa, millä edistetään elämänhallintaa, tilanteessa eteenpäin pääsemistä tai työhön, koulutukseen tai työllistymistä edistävään palveluun pääsemistä. Sieltä saa tukea myös arjenhallintaan, neuvoja asumiseen ja talouden hallintaan liittyvissä asioissa. Useat Ohjaamot eri puolilla Suomea tarjoavat tietoa ja ohjausta nopeasti ja tarpeiden mukaan. Ohjaamossa tehdään paljon yhteistyötä mm. **Etsivän nuorisotyön** kanssa, joka ohjaa ja tukee myös alle 29-vuotiaita nuoria, joilla ei ole opiskelu-, työ-, työkokeilu- tai kuntouttavaa työtoimintapaikkaa, tai nuori tarvitsee tukea arjenhallintataitojen opettelussa.
<https://ohjaamot.fi/web/ohjaamo-keski-pohjanmaa>, <https://ohjaamot.fi/web/ohjaamo-pohjanmaa>
<https://www.kristinestad.fi/vapaa-aika/nuorisotyö/jobcenter/>
- **Järjestöt ja hankkeet työllistymisen tukena.** Erilaiset järjestöt ja hankkeet tarjoavat monenlaista tukea työllistymiseen ja työkyvyn ylläpitämiseen. Näiden toimijoiden kokemus ja tieto täydentävät julkisen sektorin työllisyyspalveluita ja voivat tarjota juuri asiakkaan tilanteeseen sopivaa apua sekä tukea. Järjestöistä voit saada vastauksia esimerkiksi työelämään tai opintoihin liittyviin kysymyksiin yksilöllistä tukea ja ohjausta. Tuen tarjoamisen lisäksi monet järjestöt työllistävät henkilöitä, joilla on työkyvyn kanssa haasteita.

Keski-Pohjanmaa:

OpsoRekry-hankkeen tavoitteena on tehostaa työttömien työnhakijoiden ohjautumista työllisyyttä edistävien koulutuspalveluiden piiriin ja lisätä alueen työnantajien, työttömyysuhanalaisten ja työttömien työnhakijoiden tietoisuutta rekrytointi- ja oppisopimuskoulutusten mahdollisuuksista työllistymisessä. <https://www.kpedu.fi/opsorekry>

Yhdessä ohjaten -hankkeen tavoitteena on kehittää ennaltaehkäisevää työllisyydenhoitotyötä, ja tukea työttömiä työnhakijoita oman polun löytämisessä kohti työtä tai koulutusta. Hankkeen kohderyhmänä ovat Kokkolassa asuvat ja erityisesti yli 200 päivää työmarkkinatukea saaneet työttömät työnhakijat.

https://www.kpedu.fi/docs/default-source/ammattiopisto/kpedu_yhdess%C3%A4ohjaten_esite

Opinto- ja uraohjaus / Kpedu. Palvelun tavoitteena on selkeyttää, tukea ja konkretisoida mahdollisuuksia edetä kohti koulutusta ja työelämään. Opinto- ja uraohjaus soveltuu kaikille työelämän muutostilanteissa oleville aikuisille (työssä olevat, työttömät, ammatinvaihtajat ja työelämään palaavat) <https://www.kpedu.fi/hakijalle/opinto-ja-uraohjaus>

Pohjanmaa:

URA-askel / KÄRRIÄR steget -hanke on suunnattu Vaasan ja sen lähikuntien yli puoli vuotta työtä etsineille TE-toimiston työttömille työnhakijoille, jotka tarvitsevat tukea oman tilanteensa selvittämiseen. Hankkeen kohderyhmään kuuluvat pitkäaikaistyöttömyyden riskiin kuuluvat työttömät työnhakijat, joilla voi olla työn löytämisen lisähaasteena esim. ikä, osatyökykyisyys tai maahanmuuttajatausta. Kokonaan työkyvyttömyyseläkkeellä olevat eivät kuulu hankkeen kohderyhmään. Lisätietoja hankkeesta [Vaasan Setlementin työllistämispalvelut - vaasan.setlementti.fi](http://vaasan.setlementti.fi)

TE-palvelut
tjänster | services

TE-toimistosi Työkykykoordinaattoreiden yhteystiedot:

Keski-Pohjanmaa:

Jaana-Maarit Hyytiäinen

p. 0295 056 291

jaana-maarit.hyytiainen@te-toimisto.fi

Pohjanmaa:

Kirsi Päivinen

p. 0295 056132

kirsi.paivinen@te-toimisto.fi

Lisätietoa eri palveluista saat myös työmarkkinatori.fi verkkosivustolta tai kysymällä lisätietoa TE-toimiston/kuntakokeilun omalta asiantuntijaltasi.

TE-toimiston valtakunnallinen puhelinpalvelu henkilöasiakkaille:

p.0295 025 500 (arkisin klo 9.00-16.15)

Pohjanmaan TE-toimiston kirjaamo:

Postiosoite: PL 66, 65101 Vaasa

kirjaamo.pohjanmaa@te-toimisto.fi